

ACTIVITEITENPLAN 2025 / STICHTING WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT 50PLUS

Het Wetenschappelijk Instituut van de 50PLUS-partij richt zich op het ondersteunen van het politieke en ideologische debat en biedt een platform aan wetenschappers die zich verdiepen in thema's die belangrijk zijn voor senioren in Nederland en Europa zoals de arbeidsmarkt, koopkracht, pensioenen en de gezondheidszorg. Het wetenschappelijk instituut van 50PLUS verstrekt en financiert opdrachten voor onderzoek, organiseert symposia en cursussen en maakt studiemateriaal.

Het Wetenschappelijk Instituut 50PLUS streeft er naar een bron van kennis te zijn voor de 50PLUS partij, maar ook voor andere organisaties die zich bezig houden met de belangen van senioren. In onderzoeken en projecten werken we samen met onafhankelijke onderzoekers, universiteiten en/of gerenommeerde onderzoeksinstituten.

Het Wetenschappelijk Instituut 50PLUS (WI) zal zich in zijn activiteiten in 2025 primair richten op de bestuurlijk politieke vraagstukken die van belang zijn voor de grote groep vijftig- en zestigplussers in Nederland. Daarbij gaat het onder meer, maar niet uitsluitend om de volgende onderwerpen:

- De financierbaarheid op lange termijn van een basis inkomensvoorziening voor ouderen. De houdbaarheid van het huidige pensioenstelsel en ideeënvorming voor mogelijke aanpassingen.
- De positie van ouderen op de arbeidsmarkt, i.h.b. denkbare maatregelen om de langdurige werkloosheid onder ouderen terug te dringen.
- Een onderzoek naar de gevolgen van samenwonen door ouderen. Het doel van dit onderzoek is om te achterhalen of het bevorderen van samenwonen of het neutraliseren van de 'straf op samenwonen', mogelijk is zonder grote en ingrijpende hervormingen van het sociale en fiscale stelsel.
- De financiële gevolgen van een transitie van hoofdzakelijk op gas en fossiele brandstoffen gebaseerde huishoudens naar een op alternatieve en kostenefficiënte energiebronnen gebaseerde huishouding en onderzoek naar een eerlijke lastenverdeling van transitiekosten tussen bedrijfsleven en particulieren.
- Tegengaan en uitbannen van leeftijdsdiscriminatie in welke vorm dan ook.
- Gezondheid, zorg en welzijn van ouderen. In de komende jaren zal het percentage 65-plussers drastisch toenemen, waarbij vooral het percentage 75-plussers zal verdubbelen. De toename van de levensverwachting gaat ook gepaard met een toename van het aantal jaren met chronische ziekten, functionele en/of cognitieve beperkingen.
- Onderzoek naar wederzijds voordelige arrangementen tussen oudere en jongere generaties op het gebied van inkomen, zorg, huisvesting en arbeidsmarkt, ter versterking van intergenerationele verbindingen.
- Onderzoek naar sociaal-culturele vraagstukken, zoals de bevordering van actieve deelname van ouderen aan de samenleving en bestrijding van eenzaamheid.
- Educatieve activiteiten ten behoeve van bestuurders en volksvertegenwoordigers van de politieke partij 50PLUS.

In 2025 is het WI voornemens de volgende activiteiten te ondernemen:

1. Gezondheid, zorg en welzijn van ouderen

In de komende jaren zal het percentage 65-plussers drastisch toenemen, waarbij vooral het percentage 75-plussers zal verdubbelen. De toename van de levensverwachting gaat ook gepaard met een toename van het aantal jaren met chronische ziekten, functionele en/of cognitieve beperkingen. Dankzij sterk verbeterde medische technologie blijven ouderen met chronische aandoeningen langer in leven en is het aantal ouderen met sterke functionele beperkingen afgenomen. Chronisch zieke ouderen hebben echter wel steeds vaker milde functionele beperkingen, deels ingegeven door het feit dat er op hoge leeftijd ook steeds meer sprake is van een samengaan met cognitieve achteruitgang. De ouderenpopulatie is vrij divers en het is dan ook de vraag voor welke ouderen het traject van toenemende gezondheidsproblemen optreedt, welke combinaties van functionele en cognitieve beperkingen voorkomen, en voor welke ouderen de achteruitgang meer of minder snel verloopt. Het eerste doel van dit project is dan ook in kaart te brengen:

1. welke verschillende trajecten van gezondheidsproblemen zich bij 75-plussers voordoen in een periode van enkele jaren tijd (geen problemen, snelle achteruitgang, langzame achteruitgang, combinatie van functionele en cognitieve problemen etc)?
2. welke verschillen we daarin aantreffen voor mannen en vrouwen en voor ouderen met een hoge en lage sociaaleconomische status?

Voor beantwoording van deze vraagstellingen zullen we het in 2024 afgeronde LASA onderzoek dat we in samenwerking met de VU Amsterdam in de jaren 2021,2022,2023 en 2024 hebben gedaan dienen als basis voor verder onderzoek.

2. Educatieve programma's

Het Wetenschappelijk Instituut heeft naast wetenschappelijke activiteiten ook als doel het organiseren van educatieve programma's ten behoeve van de volksvertegenwoordigers en bestuurders van 50PLUS, ter bevordering van de bijdrage aan de democratische ontwikkeling van Nederland. In het activiteitenjaar 2025 zijn diverse kadertrainingen gepland.

3. De houdbaarheid van de AOW

Al geruime tijd vindt er binnen en buiten 50PLUS discussie plaats over een 'basisinkomen' voor ouderen. In de kern gaat het om de houdbaarheid van het bestaande AOW stelsel op de langere termijn. Daarbij speelt het al dan niet verhogen van de AOW leeftijd een belangrijke rol. Nagegaan zal worden welke consequenties het terugbrengen van de AOW leeftijd naar 65 jaar zal hebben en hoe die kunnen worden opgevangen of gemitigeerd. Ook zal worden bezien of een aanvulling van het AOW stelsel door een systeem van basisinkomen voor 65plussers zinvol en haalbaar is. Tevens zal onderzocht worden of het huidige stelsel met uitkering op een bepaalde leeftijd vervangbaar is door een stelsel met flexibiliteit op basis van individuele keuzen en op basis van het aantal gewerkte jaren in plaats van op leeftijd. Het Wetenschappelijk Instituut is voornemens om voor dit thema in haar voorjaarssymposium experts uitnodigen om dit met de leden van de vereniging 50PLUS te bediscussiëren.

4. Symposia

Het Wetenschappelijk Instituut wil ook in 2025 twee symposia organiseren onder de titel “De wereld die wij aan onze kinderen willen doorgeven”, waarin experts en deskundigen worden uitgenodigd om de volgende onderwerpen met de leden van 50PLUS te bediscussiëren:

- Toekomst van de Zorg in Nederland
- De houdbaarheid van de AOW
- Eenzaamheid onder ouderen
- Energietransitie
- Leeftijdsdiscriminatie
- Samenwonen en de gevolgen hiervan

5. Onderzoek naar de gevolgen van samenwonen voor ouderen

Dit onderzoek doet de onderbouwde aanname dat de optelsom van bestaande financiële overheidsregelingen en arrangementen, op dit moment een sterke invloed uitoefent op individuele beslissingen van een bepaald deel van de samenleving, over de samenstelling van hun huishouden. Dit fenomeen wordt ook wel samengevat als ‘de straf op samenwonen’. De ‘straf op samenwonen’ vormt voor een deel van de samenleving een obstakel om kosten te delen en om duurzame relaties te ontwikkelen. De ‘straf op samenwonen’ bevordert de facto het aantal eenpersoonshuishoudens en is daarmee ook mede verantwoordelijk voor een onwenselijke druk op de woningmarkt. Het onderzoek beperkt zich tot de invloed van financiële overheidsregelingen en arrangementen (subsidies, toeslagen, uitkeringen en belastingfaciliteiten) op beslissingen over de samenstelling van huishoudens. Dit kan betekenen dat de invloed van de ‘straf op samenwonen’ zich wezenlijk beperkt tot huishoudens tot een bepaald inkomen maar dat is geen voorwaarde. Bij eventuele conclusies en/of aanbevelingen vallen ook niet financiële oplossingen en verbeteringen van het woningaanbod binnen de scope van dit onderzoek.

6. Energietransitie

De overgang naar energie neutrale en gasloze huishoudens vergt grote investeringen van particulieren. De kosten voor de energietransitie lijken in disproportionele mate terecht te komen bij particuliere huishoudens. Velen, met name ouderen, beschikken niet over de financiële middelen om dit te realiseren en komen daardoor mogelijk in grote problemen. Voor een zorgvuldige voorbereiding van de noodzakelijke transitie is een gedegen inventarisatie van kosten en financieringsmodaliteiten noodzakelijk. Het WI zal door experts berekeningen laten maken die kunnen dienen als grondslag voor de verdere gedachtevorming over de realisatie van de gewenste omslag.

7. Bestrijding eenzaamheid

Uit onderzoek blijkt dat eenzaamheid in Nederland een belangrijk maatschappelijk probleem is. In grote steden als Amsterdam voelt een derde van de bevolking zich eenzaam en tien procent zich zelfs extreem eenzaam, met alle problemen die daarvan het gevolg zijn. Tal van actieprogramma's op lokaal op landelijk niveau zijn gelanceerd, met wisselend succes. Eenzaamheid is geen exclusief ouderenvraagstuk. Het gaat dwars door de generaties heen. Deze problematiek kent geen gemakkelijke oplossingen. Het WI zal een aantal (ervarings--)deskundigen samenbrengen om dit onderwerp op een symposium met de leden van de vereniging 50PLUS te bediscussiëren.

8. Enquêtetool

Het Wetenschappelijk Instituut van 50PLUS wil de reeds ontwikkelde enquêtetool in 2025 regelmatig inzetten om snel en adequaat polls en peilingen te kunnen uitvoeren met betrekking tot diverse relevante onderwerpen en maatschappelijke ontwikkelingen ter ondersteuning van het politieke debat.

Opgesteld door het bestuur van Wetenschappelijk Instituut 50PLUS, oktober 2024

